

V skrinjico KZ

izpust 28. novembra kroglice! Ne reci: „Bodo že brez mene opravili volitve.“ Seveda jih bodo opravili, toda kako? Morebiti bo ravno od tvojega glasu odvisno, da bodo zmagali poslanci protiverških in protikrških strank! Če naši Kmeti zvezi tvoj glas masika, lahko dobi Kmetiška zveza enega poslanca manj. In če bo v državnem zboru pri glasovanju naša stranka imela enega poslanca premalo, kaj se lahko zgodi? Da ne bomo dobili samouprave Slovenije, da bodo še dalje gospodarili in odiral kmeto in delavske ljudstvo veletrgovci, milijonarji, izvozniki, bankirji. Ali hočeš, da dobi kmeto ljudstvo še višje davke, vojni dobičkarji pa se bodo še dalje valjali v krivično pridoben bogastvu? Ali hočeš, da dobimo brezversko šolo in civilni zakon ter ločitev zakonov. Če tega ne hočeš, moraš iti na volišče in tam vreči kroglice v tisto skrinjico, ki bo določena za našo Kmetiško zvezo.

Tedenske novice.

Laži samostojnežev. V „Kmetiškem listu“ dne 7. oktobra št. 41 trdijo samostojneži, da so odpravili odpreme izkaznice, ki so ovirale kmetiške prebivalstvo pri prometu s kmetiški pridelki. V izjavi uredništva pa beremo, da si Mermolja lasti zaslugo, da je posredoval in dosegel v avgustovski krizi izvoz sadja na Dunaj in Bavarsko. Vse to je kratkotalno le laž! Oboje so dosegli naši poslanci, ki so v ozki zvezi s trgovskim ministrom Ninčičem; posebej bodo o tem lahko poročali poslanci Vesenjaj, Pišek in Hohnjec. Mermolja in par drugih je prišlo kot deputacija v Beograd, ko je bila zadeva že po posredovanju naših poslancev sklenjena. Dostaviti se moramo, da je bilo potrebno tudi v ministrskem svetu razprav in tam je naš voditelj dr. Korošec po svojih starih navadi štetil in zagovarjal kmetiške koristi, osobito svojih ožjih rojakov-sadjarjev iz Slovenskih gor.

Mermolja ne more pozabiti na beograjsko enketo in ministra dr. Poljaka. Naš poslanec kmet Brodar je dovolj jasno dokazal, koliko je Mermolja s svojim nastopom in s svojim hvalisanjem o velikanskih dohodkih škodoval našim kmetom. Trdil je namreč, da ima štajerski kmet 30.000 K čistega dohodka na zemljišču 5 ha. Na podlagi teh in sličnih izjav se je odmeril našim ljudem osebnodohodninski davek. Če niso mogli priznati takih velikanskih dohodkov, ker jih v resnici ni bilo, so davčni uradniki ali očito ali pa v svojem mišljenju dolžni kmeta laži, češ, saj je Mermolja sam povedal, v kakem blagostanju živi pri nas kmet. To je prvo. Drugo pri tej anketi je Mermoljevo ožje znanstvo v bivšem demokratskim ministrom-milijonarjem dr. Poljakom. Dr. Poljak je delal tako na kosmato, da ga sedaj celo bankirski demokratje ne upajo kandidirati.

Advokatska „Nova doba“ si je zastavila nalogo, da zdaj v volilnem boju posebno in po načrtu napada duhovščino. Mi ne bomo branili duhovščine. Vprašamo samo liberalne advokate krog „Nove dobe“: Koliko kmetov so že pognali na boben brezvestni liberalni advokate? In: Ali morete imenovati le enega duhovnika, ki je spravil kakega kmeta na nič? Druge vprašanje: Kdo je na Slovenskem z Rajf-aženovimi posojilnicami rešil na stotine kmetov in manjših posestnikov iz kremljev oderuhov, kojih potomeci se skrivajo pod okriljem Samostojne in demokratske stranke? Ali ne slovenski duhovniki, ki so od leta 1907 s pomočjo Zadrughne zveze ustanovili na Spodnjestajerskem nad 120 kmetiških posojilnic in zadruge? Tretje vprašanje: Kdo je desetletja branil proti nemškemu navalu slovensko mejo na Stajerskem in Koroškem? Kdo vztraja zdaj v neodrešeni domovini, na Primorskem in tolaži naše rojake v laški sužnosti? Ali ne zopet slovenski duhovniki? Kdo je med vojsko ljudstvu brezplačno pisal razne prošnje? Kdo je brezplačno pisal za naše ljudi pisma vojnimi ujetnikom? Ali ne naši duhovniki? Kdo je branil in rešil Prekmurje? Ali ne župnik Klekl doma in bogoslovni profesor dr. Slavij v Parizu? Zakaj so tudi liberalci leta 1918 z nami vred slavili in pozdravljali dr. Korošca kot prvobornika za Jugoslavijo? Koga pa so Nemi leta 1914 najbolj zapirali in pretapali in opljuvali? Ali ne slovenski duhovniki, ki so jih poznali, da delujejo za slovensko ljudstvo in mu bodo ohranili slovenski materni jezik? Ali pa je bil zaradi narodnosti leta 1914 zaprt tudi gospod Spin-dler ali Lešničar ali dr. Kukovec? Mi nismo nikdar nič slišali ne čitali o tem. In zdaj očitajo ti ljudje slovenskim duhovnikom, da niso narodni!

Resnica o škofovih najemnikih. Na umazana in lažnjiva obrekovanja v „Enakosti“ je meni kakor zastopniku škofijskega posestva Betnave skoro nepotrebno odgovarjati, ker je vsak razumen človek lahko sam sprevidel, kakšne namene so socialisti s tem zasledovali. „Enakost“ se opira na lažnjive in nesramne vesti, ki jih dobiva od ljudi najslabše vrste, ter hoče s tem pridobiti novih pristašev, kar se mu pa gotovo ne bo v veliki meri posrečilo. Po mojem mnenju je še dovolj ljudi med kmeti in posestniki, ki takih opravljanj ne vpoštevajo, dokler niso o tem tudi popolnoma prepričani. Kar se tiče najemnice Marije Potočnik in Antonije Muršec, bi gg. pri „Enakosti“ svetoval, da stopijo sami z njima v stik, potem bi spoznali takoj, s kakimi ljudmi da imajo opraviti, in kako bi oni z njimi kmetiška dela opravljali. Zanimivo bi bila izvedeti, zakaj ti dve stranki pri tolikem pomanjkanju delavnih moči nikjer ne moreta dobiti dela in zakaj se jih vsa okolica kot delamrznih ljudi brani. Marija Potočnik je stopila tukaj na podlagi pis-

menne pogodbe v službo dne 16. aprila letošnjega leta, je se danes tukaj in uživa svoje pristojbine, t. i. stanovanje, kurjavo, polje in vrt, kakor tudi pašnik za svojo živino in je bila do danes na škofijskem posestvu zavsem 23 in en pol dneva na delu, pa ne brezplačno, ampak proti odškodnini. Njeno plačilo gotovo ni bilo nič slabše, kakor je to pri drugih okoliških posestnikih v navadi, ker je prejela razven že omenjenih pristojbin za svoje delo na dan še 3 K in hrano in vsemi svojimi otroci, ki pa niso delali ničesar. Pri tem je pa delala na posestvu s svojimi razposajenimi otroci še veliko škodo. Ker ni izpolnila pogodbe in je dražila druge najemnike ter bila slabega vedenja, je bilo oskrbništvu primorano jo odpustiti. O najemniku Muršecu sledeče: Alojz Muršec in njegov sin Franc sta bila v službi tukaj letos od 25. februarja t. l. Dobivala sta skupno s postranskimi dohodki 140 K mesečno in celo preskrbo za ženo in otrokom. Razven tega sta imela pristo stanovanje (a ne luknje), prsto kurjavo, brezplačno polje in vrt ter mleko po znižani ceni. Če je bila žena na delu, je dobivala še 3 K dnevno. Muršec je živel s svojo ženo v večnem prepiru in se je večkrat izjavil, da jo bo zapustil in bi bil vesel, če bi umrla. Vsled tega in radi tatvine dveh vreč ovsa, ki jo je izvršil njegov sin, je Muršec dne 9. avgusta t. l. svojo službo brez odpovedi zapustil. Kar se tiče njegove hčerke, je ta živel brez vse vzgoje in nadzorovanja ter se je klatila okrog z nemoralnimi ženskami, da so že sosedje oskrbništvu na njo opozarjali. Muršec je zapustil ženo in otroke v stanovanju in stopil sam v drugo službo. Od strani oskrbništvu posestva Betnava je bilo stanovanje ženi na tri tedne odpovedano in je bil tudi Alojz Muršec potom občinskega urada opozorjen, da naj se drži pogodbe ali pa stanovanje tekem 14 dni izprazni. Ker pa tej zahtevi ni ugodil, oskrbništvu pa rabi stanovanje za druge najemnike, so stanovanje občinski organi izpraznili. Trditev, da je bil občinski sluga po ekonomu podkupljen, bo pa imela sodnijske posledice. Vprašam sedaj gg. zaščitnike delamrznih ljudi: Ali je oskrbništvu posestva Betnave samo zato tukaj, da najdejo taki ljudje zastoj stanovanja, kurjavo in zemljo? Morebiti lahko ti zaščitniki sami vzamejo take ljudi v svojo oskrbo? Sicer pa sem zvedel slučajno za ta obrekovanje, ker na ta umazan list nisem naročen in ga tudi ne čitam, da bi se mogel vedno opravičevati. Priporočam tem gg. zaščitnikom, da se o Muršecu in njegovem delu informirajo natančneje pri njegovem prejšnjem delodajalcu, oskrbništvu Rogoza, ako meni ne verjamejo. — Al. Lešnik, oskrbnik.

Harmonikafabrikant Vinko Simonič. Fara Sv. Urbana pri Ptujju je tako srečna, da je dala svetu novega veleuma, modrijana Vinka Simoniča. V Vintarovskem vrhu stoji revna bajtica, ki hrani v sebi ta osmi čudež sveta. Do sedaj se je le malo slišalo in govorilo o njegovih zmognostih; samo enkrat je prinesel „Slov. Gospodar“ kratko notico, da je šel dragi Vinko med samostojneže, pa že takrat so mnogi po pomoti mislili na drugega Vinka Simoniča, ki stane tudi v urbanski fari in ima po nesreči isto ime kakor naš ljubi Vinko v Vintarovskem vrhu, pa je samo v čast sv. Urbana. Tako malo je široki svet po znal vintarovskega Vinkota. Vedeli smo pač, da izdeluje razne harmonike, da si pastirji z njimi preganjajo dolg čas na paši; ponujal jih je tudi v listih. Ob času vojske se je Vinko vrgel na druge stroke, začel je izdelovati karbidne svetilke in jih je celo priporočal v klerikalnem koledarju Družbe sv. Mohorja. Zdal pa, ko je potihnil bojni grom, je začutil Vinko v sebi naenkrat drug, vojni poklic in zasedel je bojovitega belca in vzel v roke bojno zastavo, postal je agitator ali priganjač Samostojne kmetiške stranke. Sam general Mermolja iz slavne Vertjbe ga je v Ljubljani potrdil za novo, tako častno službo in mu nakazal primerno krasno plačo. In tako roma zdaj bojoviti Vinko po vseh občilih Slovenskih gor in vabi in kliče skupaj bivše stajercijance in liberalce, da jim pokaže „Samostojna“ nebesa, kjer jim bodo kar pečeni piščanci in praženi purani padali v usta. Samo, kdo jih bo dal? Ali Simonič? On jih sam nima. Mi se ne čudimo gibčnosti in jezičnosti odpisance Vinkota, vsaj ne dela zastoj, vsaj je dobro plačan za vsako stopinjo — kaj ne, dragi Vinko? Mi se čudimo samo slabomnosti in kratkovidnosti tistih backov, ki nimajo niti toliko samostojnega spoznanja, da bi spoznali, da je vse Simoničevo delo le laž in hinavščina, le lov po lahkem boljsem zaslužku, in se mu zato vsedejo na limanice. Kar gre za njim, to so ali ljudje, ki so bili že prej kot liberalci sovražniki vsake krščanske misli in so to ostali tudi zdaj, ali pa nerazodni duševni reveži, ki prej niso vedeli, zakaj so bili stajercijanci, in tudi zdaj ne vejo, zakaj so samostojneži. To je množica tistih, ki ničesar ne berejo in ničesar ne mislijo in zato ne razločujejo, kaj je belo in kaj je črno; podobni so močakarju, ki je prišel v kapelo počastiti sv. nadangela Mihaela, pa je prižgal svečo Luciferu. Na eni strani zidajo Bogu kapele, stavljaajo križe, hočejo biti verni kristjani, na drugi strani pa se zapisejo hudiču, ker jim obljublja: Vse ti bom dal, cenejši sladkor, koruzo, sol, življenje brez davkov in križev, po ceni se boš vozil po železnici, samo dra. Korošca zapusti in njegovo Kmetiško zvezo, ter moli mene, samostojnega Boga! In backi odpirajo oči in usta, poslušajo in pravijo: Lepo bo tam v samostojnem rajju — in se zapisejo Samostojni. Reveži ne premislijo posledice, kakor jih ni premislila Eva pod drevesom. Zato tudi zdaj plešejo, kakor jim gode Simoničeva harmonika; zato hodijo zdaj za Vinkotom, da jim spoji ali skupaj zloča njihove počene butice. Neuki siromaki so, pogoltnijejo, kar jim kdo položi na jezik. Kar je pa resnično

kmetiškega, ima svoj kmetiški list, svojega „Slov. Gospodarja“, „Domoljuba“, „Kmetovalca“, svojo „Strazho“, čita presoja, obsoja in izbira modrosti, ne poslušaj Simoničeve laži modrosti; ti so v resnici samostojni, pa ne Mermoljevi, ampak po prostem, samostojnem preudarku prostovoljni in prostodušni pristasi stare, v boju preizkušene Slov. kmetiške zveze. Ali ste razumeli, vi Simoničevi backi? Če bi le malo pogledali po svetu ali brali pameten časopis, bi ne poslušali laži-preroka. Mi vas samo pomilnjemo! Obljubljenega raja ne bote videli.

Demonstracije po Mariboru. Zaradi dogodkov na Koroškem so bili večeraj velike demonstracije v Ljubljani, zvečer tudi v Mariboru. Ob 7. uri zvečer se je sklicalo od neke strani manifestacijsko zborovanje, za katero pa naša stranka ni bila povabljena. Na zborovanju je govoril novinar Pirc in več drugih govornikov. Govorniki množice niso mogli obvladati. Tako se je manifestacijsko zborovanje spremenilo v demonstracije po mariborskih ulicah. Mi obžalujemo, da se je to zgodilo, ker zato bodo trpeli Slovenci na Koroškem in sploh v Avstriji.

Gospodarstvo.

Kmetiške podružnice, ki se niso izvolile delegatov za občni zbor, nujno pozivamo, da takoj skličejo občni zbor. Vsaj 14 dni mora biti občni zbor po prej naznanjen v „Kmetovaku“. Okoli 20 naših podružnic se ni volilo. Zakaj taka malomarnost? Podvizajte se!

Razstava perutnine iz mariborskega okraja, ki jo priredi 23. in 24. t. m. Kmetiška podružnica Maribor in okoliš na Gambrinovem vrtu, bo nad vse zanimiva. Naj bi pa tudi zelo mnogo občinstva, zlasti kmetškega, posetilo to razstavo, ki zasleduje nad vse hvalevreden cilj. Natančni zapiski nemških kurorejcev kažejo, da daje kura jajčnica v enem letu 5–10krat toliko čistega dobička, kot je sama vredna. Samo to dejstvo nas dovolj jasno opozarja na veliki gospodarski pomen umne kuroreje. Zato pa naj v prvi vrsti naše kmetiške prebivalstvo vso pozornost resno obrne na to panogo kmetijstva, s koje se lahko vsakdo bavi, ki je v obratu najceneja in zahteva najmanj truda. Potrebna pouka bo dobil po razstavi, ki se bo otvorila v soboto 23. t. m. ob 10. uri dopoldne. Otvoritvi bo takoj sledilo prvo predavanje. Druge predavanje bo popoldne ob 4. uri, tretje v nedeljo ob 10. uri dopoldne in četrto popoldne ob 4. uri, nakar se bo razstava zaključila. Udje Kmetiške podružnice naj se razstave udeleže polnoštevno, dovoljen pa je vstop vsakomur; v prvi vrsti velja va-bilo ženstvu.

Zivinski sejem v Mariboru. Na večerajšnji sejem je bilo prigianih: 4 biki, 76 volov, 132 krav, 4 teleta in 7 konj. Cene so se gibale: prvovrstni vol 15 K, drugovrstni vol 13 K, plemenski voli 11–12 kron, klavne krave (tolste) 13–15 K, breje krave 15–16 K, po en kilogram žive teže. Kupčija je bila za, lo živahna in je bil trg ob 12. uri že razprodan; po sebnno veliko kupeev je bilo za krave iz Dravske doline, za vole iz šentiljskega okoliša. Pripeljano blaga je bilo v obče lepo in je vsled tega tudi lahko kupca našlo.

Popis živine in vozov. Našim čitateljem je še gotovo v živem spominu ona od vojaške oblasti svoj čas dokaj nerodno izdana naredba o popisovanju živine in vozil. To naredbo so začeli izvajati na Hrvatskem, kjer je prišlo do onih znanih krvavo smrtnih izgrediv. Pri nas je preprečil gotove izgrede naš poslanec dr. Hohnjec, ki je ostro protestiral proti tej za naše razmere bedasti naredbi pri vojnem ministru v Beogradu. Vojaška oblast je izprevidela svojo nerodnost in ukinila ukaz o popisovanju živine in vozil. Sedaj je izdana nova naredba o popisu živine in vozov, ki se bo začela izvajati po vsej kraljevini 14. oktobra. Ta novo zapovedani popis pa je pameten, ne bi razburjal ljudi in kmetje se mu bodo zlahka okorili. Popisovalne komisije bodo šle od občine do občine in izvršile popis. Le prav majhne občine se bodo morale združiti z večjimi. Ta popis, pri kateremu se ne bo kmetom odvzelo ničesar, je potreben, da dobi vojaška oblast pregled čez živino in vozove v slučaju morebitne mobilizacije.

Vinarstvo.

Situacija na vinskem trgu.

V Sloveniji se ni opaziti živahnijšega gibanja; cene se gibljejo med 10–16 K. Sortirana vina višje. Okrog Zagreba plačujejo mošt od 10–12 K. V Dalmaciji se zahteva 90–100 K za stopnjo alkohola, v Veršacu pa notira vinska brozga po 6–7 K. Cene v splošnem rastejo. Na Ogrskem so se cene dvignile od 10 K na 20 do 24 K. Zadnji teden so zrastle za 50–60%. Kupci so poslali mnogo prazne posode na postaje vinskih central, in da je vsaj deloma napolnjeno, dovoljujejo višje cene. Vprašanje je, če bo zamogel konzum nositi teže takih cen. Letnik 18 in 19 se plačuje sd 22–30 K; Zafoge majhne.

Francoja in Italija javljata tudi dvigajoče se cene. Producenci držijo z blagom nazaj, špekulacija pa išče blago. Cene v Italiji stoji med 180 do 250 lir za 100 kg grozdja. Na južnem Tirolskem se je v okolici Trienta razprodalo od 24. do 26. septembra 5750 hl mošta po 150 do 200 lir, kakor poroča tamonjni dež. kulturni svet. Nemških, čeških in švicarskih kupcev skoraj ni; vso blago ide v gornjo Italijo.

Nemška Avstrija beleži najslabšo letino zadnjih let. Prišla bo zelo malo, zaloge so izčrpane. Radi valute kupujejo samo na Ogrskem. Letnik 17 stane 40-70 K, 18 36-40 K, 19 26-28 K, letnik 20 pa 20-24 K.

Ugled bratve je povsod slabši, kakor se je pričakovalo. Ne le samo iz Jugoslavije, Madžarske, Avstrije in Južne Tirolske pridejo neugodna poročila, glede množine pridelanega mošta, ampak tudi iz Italije, Nemčije in Francoske. Blaga je malo, kakovost bo dobra, zato rastejo vinske cene v vseli državah. Vzrok slabe letine je po vsej Evropi isti: peronospora, pepel, toča; ponekod prevelika suša, drugod obilica dežja. Vsled teh razmer je Jugoslavija letos ušla vinski krizi in še imamo časa leto dni, da se organiziramo. Hajd na delo! Prihodnja bratav se mora najti trdno in močno organizacijo vseh vinogradnikov Jugoslavije!

Plodonosne hibride (samorodne trte).

(Fr. Rudl.)

Pri težavah našega domačega vinogradništva se je poprijelo dosti naših vinogradnikov plodonosnih ameriških samorodnih trt, ki so pri nas že precej razširjene pod imenom: Smarnica (Noah zeleni), Clinton in Russ, zlasti po brajda, pa tudi po navadnih vinskih gorcih. To trsje ima prednost, da je odporno proti peronospori in plesnobi, deloma pa tudi proti trini uši. To trsje se tudi lahko cepi na Ripario ali Rupestris, se bolje upira trtni uši in se kakovost grozdja, oziroma vina, še vsled cepljenja nekaj poboljša, n. pr. pri Ripariji.

Pa ne samo pri nas, ampak tudi na Francoskem in v Švici se bavijo vinogradniki s plodonosnimi hibridami (samorodnimi trtami) dosti bolj skrbno kakor pri nas. Podam torej izvleček poročila „Progress agricole et viticole“, 32. letnik, št. 33, 35, 37, 39, in iz Švice Waadlandskega vinograda v Lausanu, Inprimiere Vaudoise. Skupni izvleček teh poročilnih dokumentov od leta 1906 do 1915 kaže sledeče:

Plodonosne hibride (samorodne trte) imajo pomen in lahko nadomeščajo našo domačo trto v slučajih in krajih, kjer se peča kmet v prvi vrsti s poljedelstvom in je treba opraviti nasad na polju: okapanje krompirja, koruze, senoželev in škropljenje gorice ohenem, posebno pa tudi v krajih, kjer nadvladuje vlažno podnebje.

Da pa morejo nadomestiti plodonosne hibride (samorodne trte) recimo samo navadno trto: Gutedel ali beli Burgundec, pri nas še Ranfol, je potrebno, da so v resnici odporne proti boleznem na perju in trtni uši pri korenju, potem pa, da je vino iz omenjenih trt močno in da ne vsebuje neprijetnega okusa in vonjave.

Vinarska štabija v Lausanu ima v različnih legah in krajih osem polkusevalnih vinogradov, vsaki meri 27 arov in vsaki je razdeljen v tri parcele, kjer je nasad sledeči: 1. Gutedel cepljen na raznih podlagah. 2. Plodonosne hibride (samorodne trte). 3. Stare pristne domače trte in sicer necepljene.

Tozadevna izkušnja je pokazala sledeče: Odpornost proti boleznem na perju in grozdju je pri plodonosnih hibridah brezprimerno večja, nego pri domačih trtah in jako različna pri posameznih sortah, in le od leta do leta. Že pri starih sortah, kakor n. pr. Noah Duchess in Huntingdon, je odpornost precej velika. Se večja pa pri Riparia-Gamay št. 595, 604, 605 in 701 od Oberlina, jako močna pri Seibel št. 712, 2003, 2007, 2063, 444, potem Coudere št. 146-51 in Castel št. 1028. Pri omenjeni odpornosti pa je bil okus različen in so imele slabi okus: Duchess, Smarnica (Noah), Huntington, Seibel št. 712 in 444 in Castel št. 1028 in Delaware.

Prekislino vino je bilo od Seibel št. 2003, 2007, Coudere št. 146W51 napram Gutedelnu.

Predrobno grozdje, oziroma jagode, pri Oberlin št. 595, v prvi vrsti, sicer pa ima največ črne barve in prijeten sadni okus in dosti sladkorja, 604, 605, 701. Seibel št. 2007 ima napako, da dozori les nezadostno. V gotovih letinah se razvije divji okus grozdja različno, in sicer v meri zrelosti grozdja.

Glasevanje na Koroškem.

Nečelja, dne 10. oktobra je bila za naš tužni Korotan zgodovinski dan, kakoršnjega še Koroška ni doživela. Vršilo se je namreč ljudsko glasevanje, ki bi naj po sklepu mogotev v Parizu odločilo, ali naj naš slovenski Korotan še nadalje ostane pod nemškim jarmom, ali pa mu naj po tisočletnem suženjstvu zasije solnce svobode.

Na dan glasevanja se je zarana zjutraj vršila po vseh župnih cerkvah služba božja, katere so se udeležili Slovenci in Slovenke v obilnem številu. Na vse zgodaj je prihajalo ljudstvo kar trumoma na volišča. Na vozovih in v celih procesijah so prihajali od vseh strani. Vse glasovalno ozemlje je bilo takorekoč nasifano z raznimi lepaki in letaki. Nemcem se zora priznati, da so glede narodne požrtvovalnosti nedosegljivi, v nasilstvu in v podkupovanju glasov pravi mojstri. Zbrali so po vsej Avstriji in še celo v Nemčiji na milijone in podkupovali na vse mogoče načine naše ljudi. Agitacija Nemcev je bila tako silna in dobro organizirana, da je pač ni primere na sve-

Za Waadlandske vinograde v Švici so priznali torej od 159 sort plodonosnih hybrid (samorodnih trt) samo 14 sort za zanimive in sicer 8 črnih in 6 belih vrst in to so:

Crne sorte:

1. Seibel št. 156. Precej odporna napram glivičnim boleznim, dosti rododnja in s kakovostjo: 11.3-23.3% sladkorja, 7.0-25.0 g vse kisline na 1 liter. Barva bogato svetloče, dobro dišeče vino.

2. Seibel št. 782. Precej odporna napram glivičnim boleznim, posebno rodovitna, malo kisline, 12 odst. sladkorja, 16 g kisline na liter, v gotovih letinah prekislino vino.

3. Seibel št. 2003. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim in rodovitna, debele jagode, precej kisle, 9.3-15.6% sladkorja, 12-18.5 g kisline na 1 liter, včasih lepo in dobro vino, pa tudi vodeno in kislino.

4. Seibel št. 2006. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, debele jagode z vinskim okusom pa nekaj kisle, 8.6-22.9% sladkorja, 7.8-22.6 g kisline na 1 liter, povprek dobro in prijetno vino.

5. Seibel št. 2007. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, velike jagode, zelo rodovitna, les slabo zori, 10-19.7% sladkorja, 7.8-25.3 g kisline na 1 liter, torej včasih dobro, včasih slabo vodeno in kislino.

6. Seibel št. 2063. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, velike jagode, 12-18.4% sladkorja, 9.9-15.3 g kisline na 1 liter.

7. Coudere št. 7104. Precej kisle, velike jagode, malo odpornost proti plesnobi, grozdje občutljivo, 11.8-18.9% sladkorja, 9-20.3 g kisline na 1 liter.

8. Oberlin št. 604. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, manjša rodovitnost, sladke in močne barve, male jagode, 20.6-33% sladkorja, 6.7-15.8 g kisline na liter; dobro vino 11.8-13.6% alkohola v letinah 1911, 1912 in 1913, 22.6-34.4 g ekstrakta v 1 litru, in 6.2-8.3 g kisline v vinu.

Bele vrste:

1. Seibel št. 880. Precej odporna napram glivičnim boleznim, sladko prijetno grozdje, 14.9-18.9% sladkorja, 7.6-11.6 g kisline na liter.

2. Coudere št. 88-51. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, rodovitnost, rdečkasto-belo grozdje, drobne jagode, 14.9-18.8% sladkorja, 7.3-18.8 g kisline na liter, precej dobro vino.

3. Coudere št. 117-3. Dobra odpornost proti glivičnim boleznim, rdečkasto-belo vino, meseno in sladko grozdje in male jagode in manj rodovitno, se rada nalezje plesnovica, 13.8-25% sladkorja, 3.9-17 g kisline na 1 liter vina. Precej dobro vino, močno na alkoholu in ekstraktu, z normalno kislino in nekaj karamelnim okusom.

4. Castel št. 1028. Dobra odpornost, sladke in velike jagode, nekaj moščjakovo-moškatni okus, 15.1-19.9% sladkorja, 5.7-12.4 g kisline na liter. Normalno vino. Staro vino leta 1911 je imelo 12% alkohola, 17.8 g ekstrakta in 5.2 g kisline.

5. Gaillara št. 157. Bledo-rdeče grozdje v toplih letinah, jako rodovitno, srednje velike jagode, in sladko-mledeno okus, ki spominja na Gutedel. Trpi nekaj od peronospore in plesnobe, 11.5-21.8% sladkorja, 5.4-17.6 g kisline na liter. Dobro vino, gudeškemu enakomerno.

6. Duchess. Dobro odporno proti glivičnim boleznim, sladko-mledeno grozdje in srednje rodovitnost.

Tem sortam bi še pripomnil, da sem imel kot oskrbnik štajerske hranilnice v Podlehniku na brajda eno drugo belo sorto in sicer Jalabert-Gutedel-Taylor. Ta trs se v vsakem oziru dobro obnaša in je glede širše preizkušnje priporočljiv.

In nazadnje še omenim eno posebno hibrido, katero je vzgojil rajni dr. Clemente Grimaldi v Modici na Italijanskem. Imenuje se ta plodonosna hibrida G 953 (Calabrese-Aramon-Rupestris), ki da v Marsali na apneno bogatih (teh vino z brezpogrešnim okusom in doseglo je 16.2% alkohola pri 7% kisline (Vaiarello).

Zaključek teh vrst je, da morejo plodonosne hibride samo v gotovih slučajih nekaj nadomestiti našo Zlahtno, žalibog za boleznimi preveč občutljivo trto.

več. Nemci so vpisali v volilne imenike vse polno takih oseb, katere niso imele volilne pravice in mnogo od teh že davno počiva pod grudo. Na stotine mrtvih je volilo, to je, za mrtve so volili drugi, ki niso bili volilni upravičenci. Na naše reklamacije se niso ozirali. Nesrečni Lah je imel vsepovsod svoje prste vmes. Ljudsko glasevanje na Koroškem se je vršilo v znamenju velikanskih sleparij od strani naših Nemcev, katere so štiti Italijani in omogočali nemške goljufije. Ko je bil rok za reklamacije davno že končan, so sprejeli v volilne imenike na stotine in stotine takih oseb, ki niso imele volilne pravice. Komisija za ljudsko glasevanje je zavrnila gotovo nad 2000 upravičenih slovenskih reklamacij. Samo v velikovškem okraju so nas osleparili za več nego 3.000 glasov. Ugotovljeno je, da je glasovalna komisija še zadnja dva dneva sprejela od nemškega zastopnika nebroj nemških reklamacij, jih takoj za Nemce ugodno rešila in vpisala v volilne imenike tik pred glasevanjem. Iz tega dejstva se razlaga, da je v mnogih občinah presenetilo dejstvo, da je oddalo svoje glasove več oseb, kakor jih je bilo par dni poprej v imenikih sploh vpisanih. Že iz teh sleparstev je bilo očitno, da so si Nemci na vsak način hoteli zasigurati zmago.

Nemci so poslali na glasovalno ozemlje vse polno dobro oboroženih volksverovcev, kateri so se poskrili na podstrešjih ali v skednjih nemških hiš. Ti volksverovci so se vsuli že dan poprej po deželi, grozili Slovencem s požigi in poboji, ako glasujejo za Jugoslavijo, nasprotno so jim pa obljubljali ogromne svote v denarju, obuval, obleke, živil, tobaka, soli in moke, ako glasujejo za Nemce.

Spričo teh nasilstev in sleparstev se ni čuditi, ako prihajajo s Koroške neugodna poročila o izidu glasevanja. Glasevanje v tem trenutku, ko pišem te vrstice, še sicer ni dovršeno, toda lahko se reče, da smo na Koroškem — propadli!

Piscu teh vrst je rekel ugleden koroški rodoljub: Se v svojem življenju nisem v cerkvi tako goreče molil za zmago, kakor danes. Toda navdajajo me temne slutnje. Brezprimerna nemška agitacija, v neobvijoča nemška sleparstva, nenaklonjenost glasovalne komisije napram Slovencem, vse to so dejstva, iz katerih smemo sklepati, da bomo podlegli. Tako n. pr. je dobil moj sosed, sicer dober mož, od naših Nemcev ogromno svoto 100.000 K, da glasuje on, njegova žena, dva sinova ter hlapec in dekla za Avstrijo. Vprašal sem ga, kaj pa potem, ako Nemci le zmagajo? Odgovor je bil kratek: Koruzo imam še na njivi, krompirja še nisem izkopal, ker bi ga sicer dobili Nemci preveč poceni. Pobasali bomo culice in se podali čez Karavanke. Na nadaljno vprašanje, ako tudi Slovence zadene pri tej narodni nesreči kaka krivda, mi je slovenska korenina odgovoril prostodušno: „Še celo zelo velika. Naša narodna duhovščina in naše narodno učiteljstvo je sicer, izvzemši nekoliko izjem, vršilo svojo dolžnost, toda bilo je nekako porinjeno v stran, kajti vodstvo agitacije so prevzeli ljudje, kateri so sicer pridno prirejali veselice s plesi, zabavne večere, gramofoni so igrali po gostilnah ob nedeljah in praznikih celi dan in celo noč, nerednosti, katere so se na ta način zgodile, so bile zelo velike, a posledice bodo usodepolne. S plesi in veseliciami so pač nameravali rešiti naš Korotan, toda tu povem, da so dosegli nasprotno, pridobili niso niti 1 Korošca. Za poučna predavanja in za podrobno agitacijsko delo se je pa zgodilo bore malo.“

Kakor že omenjeno, še sicer ni znan končni izid koroškega glasevanja, toda sodeč po neugodnih poročilih, katera prihajajo iz Koroške, smemo sklepati, da smo na Koroškem propadli. Ker so se pa vršila brezprimerna nasilstva in sleparstva v našo škodo, se smatra to glasevanje za ničevno. Naša vlada naj cono A vojaško zasede in naj se vrši zopetno glasevanje, ki pa naj bo tako, da bo pristop volksverovcem in nemškim agitatorjem-nasilnežem prepovedan na glasovalno ozemlje in izid glasevanja bo celo drugačen. Upamo, da se bo naša vlada ojunala in stala energične tozadevne korake!

Dopisl.

Kamnica pri Mariboru. Že dalje časa zanima narodne Kamničane gostilna pri „Kmečki posojilnici“, kjer se lahko razgraja in zabavlja čez Slovence. Pa saj ni čuda, ker nje novi gospodar Pilič, sam pristen Nемец, odkrito priznava nasproti svojim gostom, da on ne rabi gostov ter se mu sploh ni potreba pečati z gostilno; on ima tako svoj lastni „provizijon“, seveda barve rdeče. Upamo, da lastnik gostilne, g-grent Hiter, ne bo trpel, da bi tak človek okužal njegovo narodnost, ampak da bo vzel brezovko ter pometal nemške smeti čez prag.